Bijlage 4. Ondersteuningsstructuur en ondersteuningstoewijzing

Hoe de ondersteuning op de scholen van Berséba is ingericht: vanuit handelingsgericht werken, in zes stappen van basisondersteuning in de groep tot plaatsing in het gespecialiseerd onderwijs, en hoe extra ondersteuning wordt bekostigd en aangevraagd.

4.1 Basis: handelingsgericht werken

Handelingsgerichte ondersteuning

Wat handelingsgericht werken betekent

De ondersteuning op scholen binnen het samenwerkingsverband is handelingsgericht.[1] Dat betekent dat:

- de **onderwijsbehoeften** van de leerlingen centraal staan;
- gekeken wordt naar wat de leerling nodig heeft **binnen de groep en zijn context**;
- de gaven en mogelijkheden van de **leerling, de groep en zijn omgeving** als uitgangspunt worden genomen;
- het team **collectieve verantwoordelijkheid** draagt voor alle leerlingen;
- ouders, school en andere betrokkenen **constructief samenwerken**;
- **doelgericht** en cyclisch wordt gewerkt aan de sociaal-emotionele ontwikkeling, werkhouding en leerontwikkeling, passend bij de mogelijkheden van de leerling;
- de **leerkracht** een sleutelrol vervult in de ondersteuning;
- de ondersteuning **systematisch en transparant** wordt georganiseerd.

[1] We gaan met name uit van het gedachtengoed van Noëlle Pameijer: hgw-noelle-pameijer.nl/hgw

Uitgangspunten

Wat we daarbij belangrijk vinden

- Ondersteuning vindt zoveel mogelijk plaats **in de groep**.
- Berséba legt de nadruk op **preventieve ondersteuning**. Waar nodig wordt deze aangevuld met (licht) curatieve ondersteuning in de groep, op school of door partners of voorzieningen in en om het netwerk.
- Een **pedagogisch veilige basis** is een voorwaarde voor ontwikkeling. Daarom moet er veel aandacht zijn voor de ondersteuning op het sociaal-emotioneel functioneren en de werkhouding van de leerling.
- De toenemende diversiteit en complexiteit vragen om voortdurende **professionalisering** van individuele medewerkers en teams.
- **Leerlingen en ouders** worden **actief betrokken** bij de ondersteuning en ontwikkeling van de leerling (hoorrecht).

De cyclus van handelingsgericht werken

Leerling, ouders en school samen in het midden van de cyclus

Basis: handelingsgericht werken · de pijlen tonen de richting van de cyclus, de buitenring de randvoorwaarden

Rollen in de ondersteuningsstructuur

Regie en betrokkenheid binnen de school

Intern begeleider[2]

Voert de regie over de ondersteuningsstructuur, onderhoudt de verbinding met het samenwerkingsverband, ambulante begeleiding en jeugdhulp, en ondersteunt het team als coach. Daarnaast is hij betrokken bij de ontwikkeling van het ondersteuningsbeleid van de school.

Onderwijskundig leider

Is nauw betrokken bij de inrichting, uitvoering en doorontwikkeling van het ondersteuningsbeleid.

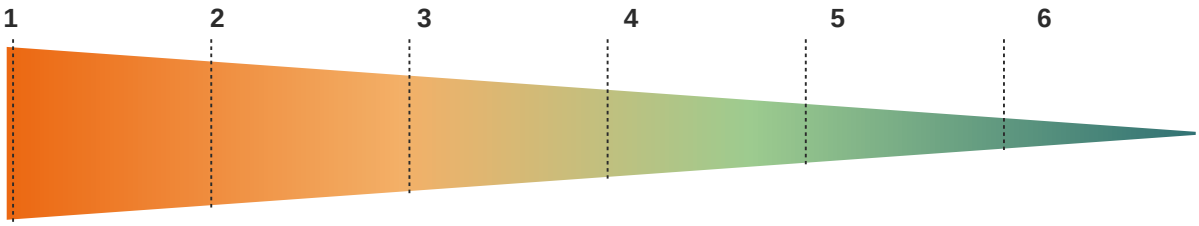
[2] Intern begeleider en kwaliteitscoördinator worden per school verschillend gehanteerd. We gebruiken hier vanwege de leesbaarheid ‘intern begeleider’, maar daarmee bedoelen we ook de kwaliteitscoördinator.

4.2 Fasen in de ondersteuningsstructuur

In de ondersteuningsstructuur van de school onderscheiden we zes stappen. Hoe verder in de structuur, hoe minder leerlingen het betreft en hoe intensiever en specialistischer de ondersteuning. Bij elke stap geven we een toelichting.

De zes stappen in één oogopslag

Van basisondersteuning in de groep naar gespecialiseerd onderwijs

1	2	3	4	5	6
Groep	**(Sub)groep**	**School-ondersteunings-structuur**	**Ondersteunings-team**	**Loket**	**Gespecialiseerd onderwijs**
Leerkracht geeft goed, gedifferentieerd onderwijs en werkt handelingsgericht.	Leerkracht stemt af op de (sub)groep; inzet leraarondersteuner.	Intern begeleider wordt actief betrokken.	Orthopedagoog en deskundigen; zorgmakelaar adviseert of arrangeert. OPP.	Beoordeelt een TLV-aanvraag op basis van het OPP.	Plaatsing op een passende school.

In alle stappen worden **leerling en ouders** betrokken: op vaste momenten in stap 1, actief vanaf stap 2.

1 Stap 1: Basisondersteuning in de groep

De leerkracht geeft kwalitatief goed, gedifferentieerd onderwijs en werkt handelingsgericht. Leerling en ouders worden op vaste momenten betrokken bij de ontwikkeling.

De leerkracht creëert een pedagogisch veilige leeromgeving en biedt onderwijs dat aansluit bij de verschillende onderwijsbehoeften van de leerlingen. Hij observeert, signaleert en analyseert de ontwikkeling van de leerlingen en stemt zijn onderwijs en ondersteuning daarop af.

Goed onderwijs is de basis voor alle leerlingen en is extra belangrijk voor leerlingen met een ondersteuningsbehoefte. Effectief pedagogisch en didactisch handelen, een duidelijke structuur, goed klassenmanagement, hoge betrokkenheid, hoge verwachtingen en handelingsgerichte feedback vormen daarbij de basis.

GROEPSBESPREKING

Tijdens de groepsbespreking bespreken leerkrachten, intern begeleider en, waar nodig, de onderwijsassistent / leraarondersteuner de ontwikkeling van de groep en de individuele leerlingen. Daarbij wordt gekeken naar het sociaal-emotioneel functioneren, de werkhouding en de leerontwikkeling. Samen bepalen zij welke ondersteuning de groep, de leerlingen en de leerkracht nodig hebben en welke acties de school in de komende periode onderneemt.

Deze afspraken worden actief gemonitord en geëvalueerd. De ib’er speelt in dit proces een belangrijke rol. Waar nodig kunnen aanpassingen plaatsvinden in groepsindeling en groepsbezetting.

2 Stap 2: Afstemming op de (sub)groep

De leerkracht stemt het onderwijs en de ondersteuning af op de behoeften van de groep, een subgroep of een individuele leerling en doet lichte aanpassingen. Waar nodig wordt een leraarondersteuner ingezet. Leerling en ouders worden actief betrokken.

Preventieve en licht curatieve interventies in de (sub)groep. De leerkracht heeft aandacht voor het sociaal-emotioneel functioneren, de werkhouding en het leren. Ouders worden geïnformeerd over de ontwikkeling van hun kind en betrokken bij de ondersteuning. De leerkracht benut hun kennis en ervaring en werkt, waar mogelijk, samen met ouders aan de ontwikkeling van de leerling.

GROEPSBESPREKING

Tijdens de groepsbespreking wordt beoordeeld hoe de basisaanpak aansluit bij de behoeften van de groep en de leerlingen. Er wordt gesproken over mogelijkheden van verbreding van de basisaanpak en welke leerlingen extra aandacht nodig hebben, omdat de basisaanpak in de groep onvoldoende aansluit bij hun behoeften. De leerkracht is eigenaar van dit proces, reflecteert samen met collega's op de geboden ondersteuning en stelt de aanpak waar nodig bij.

3 Stap 3: Schoolondersteuningsstructuur

De intern begeleider wordt actief betrokken. Leerling en ouders zijn actief betrokken.

Wanneer de basisaanpak in de groep onvoldoende aansluit bij de behoeften van een leerling, bespreken de leerkracht en de intern begeleider en indien nodig andere direct betrokkenen de leerling in een leerlingbespreking. De school kan (ambulante) begeleiding aanvragen.

Het doel van de leerlingbespreking is de ondersteuning van de leerling binnen de groep en de school verder af te stemmen.

LEERLINGBESPREKING EN OPP

De onderwijs- en ondersteuningsbehoeften worden verkend, waarbij gebruik wordt gemaakt van de expertise binnen de school en wordt gekeken welke aanpassingen nodig en mogelijk zijn. In stap 4 is een OPP verplicht. Het verdient aanbeveling in deze fase al een **ontwikkelingsperspectief (OPP)** te starten. Dit OPP kan dienen als basis voor een eventueel vervolgproces. De stimulerende en belemmerende factoren van de leerling kunnen worden vastgelegd. Alleen de onderdelen die op dat moment nodig zijn, worden ingevuld.

Ouders zijn partner in dit proces. Hun kennis en ervaringen worden, samen met de informatie van de leerkracht, gebruikt om een zo volledig mogelijk beeld van de leerling te krijgen en passende ondersteuning te bieden.

4 Stap 4: Bespreking in het ondersteuningsteam

> **De orthopedagoog en, waar nodig, andere deskundigen worden betrokken. Leerling en ouders zijn actief betrokken. Indien nodig wordt de zorgmakelaar van Berséba ingeschakeld voor advies of een ondersteuningsarrangement.**

Wanneer de ondersteuning binnen de groep en de school onvoldoende aansluit bij de behoeften van een leerling, wordt een ontwikkelingsperspectief (OPP) opgesteld. Op basis hiervan bespreekt het **ondersteuningsteam** welke ondersteuning nodig is. De zorgmakelaar kan worden ingeschakeld om mee te denken en kan advies geven.

HET ONDERSTEUNINGSTEAM

In het ondersteuningsteam nemen in ieder geval de leerkracht, de intern begeleider en de orthopedagoog deel. Ouders en leerling worden gehoord. Wanneer er sprake is van integraal arrangeren, sluit ook de gemeente aan. Waar nodig sluiten andere deskundigen aan. Samen verkennen zij welke expertise, ondersteuning of organisatorische aanpassingen nodig zijn om de leerling passend te begeleiden.

Ouders zijn partner in dit proces. Zij worden betrokken bij het overleg, hebben inzage in het dossier en stemmen in met het handelingsdeel van het OPP. Bij opschaling is steeds toestemming van ouders vereist.

Advies of arrangement via het Loket

Wanneer aanvullende ondersteuning nodig is, kan de school via Kindkans een adviesvraag of een aanvraag voor een ondersteuningsarrangement indienen bij het Loket van Berséba. Het OPP vormt hiervoor het uitgangspunt. Het Loket beoordeelt de aanvraag en bepaalt, samen met de school, welke ondersteuning het best past. Dit kan bestaan uit ambulante begeleiding, aanvullende expertise, nader onderzoek, samenwerking met andere scholen, een vorm van jeugdhulp of – als dat nodig is – een andere onderwijsplek of tussenvoorziening.

Bij zorg- of gezinsvragen wordt samengewerkt met de gemeente en jeugdhulp, vanuit het uitgangspunt **één kind, één gezin, één plan**. De regie voor de uitvoering op school ligt bij de school, waarbij de verschillende disciplines elkaar waarderen, niet op elkaars stoel gaan zitten en elkaar betrekken.

5 Stap 5: Loket

Het Loket beoordeelt een aanvraag voor een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) op basis van het OPP. De intern begeleider begeleidt ouders tijdens het proces.

Wanneer de ondersteuning binnen de basisschool onvoldoende aansluit bij de behoeften van een leerling, de interventies geen of te weinig effect hebben of het welbevinden van het kind ernstig verstoord wordt, kan de school bij het Loket een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) voor het gespecialiseerd onderwijs aanvragen. Het ontwikkelingsperspectief (OPP) vormt hiervoor de basis. Vanzelfsprekend gebeurt dit zoveel mogelijk in nauwe afstemming met de ouders.

De intern begeleider informeert ouders over de procedure en neemt ouders steeds mee in het proces. Voor een aanvraag is toestemming van de ouders nodig. Ook de leerling moet gehoord worden.

Het Loket beoordeelt de aanvraag op basis van het OPP en de geldende criteria en kent al dan niet een TLV toe. Wanneer school en ouders van mening verschillen over een TLV-aanvraag, worden beide partijen gehoord door het Loket. Als naast onderwijs jeugdhulp of andere hulpverlening of verzorging nodig is, wordt gestreefd naar een passend onderwijszorgarrangement.

HB- EN ANDERE VOORZIENINGEN

Voor leerlingen die naar een HB- of andere voorziening gaan, is een positief advies van de zorgmakelaar of het Loket nodig (afhankelijk van de regio). De procedure is vergelijkbaar met de aanvraag van een TLV: er is een OPP nodig en er zijn kaders voor deze aanvraag. Deze staan per regio beschreven op de website.

6 Stap 6: Plaatsing in het gespecialiseerd onderwijs

De leerling wordt geplaatst op een passende school voor gespecialiseerd onderwijs. De intern begeleider begeleidt ouders bij de overstap.

Na afgifte van een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) kan de leerling worden geplaatst op een school voor gespecialiseerd onderwijs. De intern begeleider ondersteunt ouders bij de keuze van een passende school, de aanmelding en praktische zaken, zoals leerlingenvervoer en – waar nodig – de afstemming met jeugdhulp.

Het is belangrijk dat pas na afgifte van de TLV een geschikte school gezocht wordt. Het is tenslotte mogelijk dat de deskundigen van het Loket tot een andere beslissing komen dan de school heeft aangevraagd.

Uitgangspunt is plaatsing op een school binnen Berséba. Wanneer dat niet mogelijk of wenselijk is, werkt Berséba samen met andere voorzieningen om voor iedere leerling een passende onderwijsplek te realiseren.

4.3 Ondersteuningstoewijzing

Financiering en aanvragen van extra ondersteuning

Middelen, arrangementen en toelaatbaarheid

RIJK	BERSÉBA	VIA HET LOKET
Lumpsumbekostiging Voor het realiseren van de basisondersteuning.	**Vaste voet + bedrag per leerling** Jaarlijks, voor extra ondersteuning binnen de school.	**EOA of TLV** Wanneer meer ondersteuning of een andere plek nodig is.

1. De school ontvangt van het Rijk een lumpsumbekostiging voor het realiseren van de basisondersteuning.
2. Daarnaast ontvangt de school jaarlijks middelen van Berséba, bestaande uit een vaste voet en een bedrag per leerling. Deze middelen zijn bedoeld voor extra ondersteuning binnen de school. De school bepaalt zelf de inzet, legt deze vooraf vast in de begroting en verantwoordt de besteding achteraf.
3. Voor leerlingen die extra intensieve ondersteuning ontvangen (en hier ook extra financiën voor krijgen van het samenwerkingsverband), stelt de school een ontwikkelingsperspectief (OPP) op. Over het OPP en het handelingsdeel vindt overeenstemmingsgericht overleg met de ouders plaats. De leerling wordt gehoord (hoorrecht).
4. De school kan zelfstandig (ambulante) begeleiding aanvragen.
5. Wanneer meer ondersteuning nodig is, kan de school binnen de gestelde kaders een **extra ondersteuningsarrangement (EOA)** aanvragen. Het Loket beoordeelt de aanvraag op basis van het OPP en de geldende criteria.
6. Als de school, ook met ambulante begeleiding of een EOA, geen passend onderwijs meer kan bieden, vraagt zij, na de leerling gehoord te hebben, een **toelaatbaarheidsverklaring (TLV)** aan. Vanzelfsprekend gebeurt dit zoveel mogelijk in nauwe afstemming met de ouders. Daarbij beschrijft de school welke ondersteuning is geboden en welke mogelijkheden zij ziet voor een eventuele terugkeer naar het regulier onderwijs. Ook bij de instroom vanuit een voorschoolse voorziening geldt dat een TLV pas wordt aangevraagd wanneer plaatsing in het regulier onderwijs, ook met extra ondersteuning, niet haalbaar is.
7. Het Loket neemt op basis van onafhankelijke deskundigenadviezen een besluit over de TLV. Na toekenning ontvangen de ouders via de aanvragende school de TLV en melden zij hun kind aan bij een passende school voor gespecialiseerd onderwijs.
8. De deskundigenadviezen maken onderdeel uit van de TLV. Het Loket formuleert een advies dat wordt geaccordeerd door de regiomanager. Tegen een besluit kan bezwaar worden gemaakt.

De criteria voor aanvragen, het reglement van het Loket en de bezwaar- en beroepsprocedure zijn gepubliceerd op de website van Berséba.